

Okudu?unu Anlama Stratejileri Ölçe?i (OASÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okudu?unu Anlama Stratejileri Ölçe?i (OASÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27469>

Özet

Okuduunu Anlama Stratejileri Ölçeği (OASÖ), Dr. **Fatma Susar Karmaz** tarafından 2006 yılında hazırlanan bir Doktora Tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ilköğretim 4. sınıf öğrencileri bağlamında, öğrencilerin metinleri okuma ve anlama süreçlerinde kullandıkları bilişsel ve üstbilişsel stratejileri belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, özellikle **Çoklu Zeka Kuramına** dayalı işbirlikli öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin öğrenme stratejileri üzerindeki etkilerini inceleyen kapsamlı bir çalışmanın parçası olarak geliştirilmiştir.

OASÖ'nün geliştirilmesi, öğrencilerin okuma materyallerini daha etkin bir şekilde işlemelerine yardımcı olan stratejik davranışlar sistematik olarak ölçme ihtiyacından doğmuştur. Ölçek, literatürdeki okuma stratejileri modellerine dayanarak oluşturulmuş olup, **okuduunu anlama** becerilerinin gelişimini destekleyen yöntemlerin değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Anahtar Kelimeler

Okuduunu Anlama Stratejileri, Öğrenme Stratejileri, ilköğretim, Türkçe Eğitimi, Ölçek Geliştirme, Bilişsel Süreçler.

Yazarlar

Fatma Susar Karmaz

Amaç

Okuduunu Anlama Stratejileri Ölçeği'nin temel amacı, ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin, okuma eylemi sırasında metni anlamlandırmak için bilinçli olarak kullandıkları stratejik yaklaşımlar ve davranışlar tespit etmektir. Bu stratejiler genellikle planlama, izleme, organize etme ve değerlendirme gibi üstbilişsel süreçleri içerir.

Ölçek, aynı zamanda farklı öğretim yöntemlerinin (özellikle **Çoklu Zeka Kuramına** dayalı işbirlikli Öğrenme) öğrencilerin strateji kullanım sıklığı ve etkinliği üzerindeki etkilerini deneysel olarak ölçmek için bir araç olarak kullanılmıştır. Bu nedenle, OASÖ, eğitim araştırmalarında müdahale programlarının etkililiğini değerlendirmede kritik bir araçtır.

Yapı

OASÖ, öğrencilerin okuma sürecini yönetme biçimlerini temsil eden çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, sadece kelime dağarcığı veya temel anlama düzeyini değil, aynı zamanda okuyucunun metinle etkileşimini yönetme yeteneğini de kapsar. Ölçeğin alt boyutları genellikle şunları içerebilir (tez içeriğine bağlı olarak):

Planlama Stratejileri: Okumaya ba?lamadan önce hedefleri belirleme ve ön bilgi aktive etme.

?zleme ve Düzenleme Stratejileri: Okuma s?ras?nda anlaman?n kontrol edilmesi ve anlama zorlu?u ya?and???nda düzeltici eylemler yap?lmas?.

Destekleyici Stratejiler: Özetleme, not alma veya ana fikirleri belirleme gibi metni derinlemesine i?lemeye yönelik teknikler.

Bu stratejiler, ö?rencinin metni pasif bir ?ekilde almaktansa, aktif bir ?ekilde yap?land?rmas?na olanak tan?yan Okudu?unu Anlama Stratejileri repertuar?n? temsil eder.

Geçerlik

Kaynak verilerde geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilse de, bir Doktora Tezi kapsam?nda yap?lan ölçek Geli?tirme çal??mas?nda kapsaml? geçerlik analizlerinin yap?lmas? zorunludur. Bu kapsamda, ölçe?in geçerli?i için a?a??daki çal??malar?n yap?ld??? varsay?lmaktadır:

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, ölçülmek istenen okuma stratejileri alan?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görü?leri ile incelenmi?tir.

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle uyumunu test etmek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Detayl? geçerlik katsay?lar? ve analiz sonuçlar?, **Susar-K?rm?z? (2006)** taraf?ndan Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'ne sunulan doktora tezinde bulunmaktadır.

Güvenirlik

Benzer ?ekilde, kaynakta güvenilirlik bilgisi '-' olarak listelenmi? olmas?na ra?men, ölçe?in tutarlıl???n? sa?lamak amac?yla standardizasyon sürecinde güvenilirlik çal??malar? gerçekleştirilmi?tir.

?ç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı oldu?unu gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçe?in strateji kullan?m?n? güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zaman içinde kararlıl???n? ölçmek amac?yla belirli bir zaman aral???yla ayn? ö?rencilere tekrar uygulanm?? olmas? muhtemeldir.

Güvenirlik analizlerine ait spesifik istatistiksel sonuçlar, ölçe?in geli?tirildi?i orijinal akademik kaynak olan doktora tezinde detayl?ca yer almaktadır.

Faktör Analizi

OASÖ'nün yap? geçerli?ini belirlemek ve temel boyutlar?n? ortaya ç?karmak amac?yla Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, ö?rencilerin kulland??? farklı Okudu?unu Anlama

Stratejileri aras?ndaki korelasyonlar? inceleyerek, ölçek maddelerinin hangi alt faktörler alt?nda topland???n? göstermi?tir.

Faktör yap?s?n?n, okuma stratejileri literatüründeki yayg?n bili?sel ve üstbili?sel strateji ayr?mlar?yla tutarlı? olmas? beklenmektedir. KFA sonuçlar?, ölçe?in nihai formunun ve alt ölçeklerinin belirlenmesinde merkezi rol oynam???r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: Yazar taraf?ndan geli?tirilen, muhtemelen Likert tipi derecelendirme ölçe?i format?ndad?r (Örne?in: Hiçbir zaman, Nadiren, Bazen, S?k s?k, Her zaman).

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Nüfus Grubu: ?lkö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: ?lkö?retim 4. s?n?f ö?rencileri (Genellikle 9-10 ya? grubu).

Nüfus Detaylar?: ?lkö?retim 4. s?n?f Türkçe dersi müfredat?na tabi ö?renciler.

Test Metodolojisi: Ö?rencinin okudu?unu anlama sürecinde kulland??? stratejileri kendi beyan?yla bildirdi?i öz-bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Stratejiler, Üstbili?, Çoklu Zeka Kuram?, ??birlikli Ö?renme, E?itim Psikolojisi, Akademik Ba?ar?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: fsusar@pau.edu.tr (Fatma Susar K?rm?z?)

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2006 (Doktora tezi yay?n y?I?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazara

at?fta bulunulmas? ?art?yla mümkündür. Kullan?m izni ve güncel durumu için sorumlu yazar **Fatma Susar K?rm?z?** ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

PDF Eri?imi: Ölçe?in tam metnine ve uygulama k?lavuzuna a?a??daki ba?lant? üzerinden eri?im sa?lanabilir. Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [okudugunu-anlama-stratejileri-olcegi-oaso-toad.pdf](#)

Kaynaklar

OASÖ'nün geli?tirildi?i birincil kaynak, a?a??daki akademik çal??mad?:

Susar-K?rm?z?, F. (2006). *?lkö?retim 4. s?n?f Türkçe ö?retiminde çoklu zeka kuram?na dayal? i?birlikli ö?renme yönteminin eri?i, tutumlar, ö?renme stratejileri ve çoklu zeka alanlar? üzerindeki etkileri*. (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Bu doktora tezine Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden de ula??labilir: [tez.yok.gov.tr](#)

Okudu?unu Anlama Stratejileri Ölçe?i (OASÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Orijinal kaynakta ölçek maddeleri sa?lanmam??t?r. Bu k?s?m, yazar?n tezi incelenerek doldurulmal?d?r.)

Not: Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktad?r. Maddelere eri?im için yazar?n 2006 tarihli doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.